

สรุปหัว : การวางแผนและพัฒนากิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนหมู่บ้าน
สนวนนอก เครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3
SUMHUA : Planning and development of 3rd Music Activities with
the Community Engagement at Ban Sanuannok Village
Organized by Thailand Higher Education Music Student Network

คณิต พรหมนิล*¹ ณัฐวัฒน์ โฆษิตดิษยานันท์²

Kanit Promnil *¹ Natthawat Khositditsayanan²

บทคัดย่อ

การวางแผนการจัดการกิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนหมู่บ้าน
สนวนนอก เป็นกิจกรรมทางดนตรีที่จัดขึ้นโดยเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรี
แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 3 ประจำปี 2564 ภายใต้ชื่องาน
สรุปหัว : “สรวง สุนุลกราว” โดยแนวคิดและทฤษฎีหลักการวางจรรยาคุณภาพ หลักการ
ผู้นำ การทำงานกระบวนกรกลุ่ม และการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อ
นำไปสู่การเรียนรู้ การพัฒนา และการทำงานร่วมกันของเครือข่ายนิสิตนักศึกษา
ทางด้านดนตรีฯ กับชุมชน

ในระยะที่ 1 เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้นำนักศึกษาทางด้านดนตรีและ
การทำงานร่วมกับชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางดนตรี การกำหนดวัตถุประสงค์
การกำหนดรูปแบบของกิจกรรม การประชุมและการนำเสนอรูปแบบของกิจกรรม

* corresponding author, email: kanit.pr@bru.ac.th

¹ อาจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

¹ Lecturer, Music Education Department, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² Asst.Prof., Music Education Department, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

ทางดนตรีร่วมกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ภายใต้คำแนะนำของคณาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมดนตรีร่วมกับชุมชนหมู่บ้านสนวนนอกในระยะที่ 2

คำสำคัญ : สุขหัว / เครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย/ กิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน

Abstract

Planning for the management of music activities in a participatory manner with the Sanuan Nok village community. It is a music activity organized by the Thailand Music Student Network. It was held for the third consecutive time in 2021 under the title of conspiracy: Sa Leng Sa Noon Ground by concept and theory, principle of quality cycle (PDCA), principle of working leader, group process. And working with community participation This will lead to learning, development and collaboration of a network of music students' students with the community.

Phase 1 is a workshop for student leaders in music and working with the community. Exchange of knowledge in music Objectives Setting the format of the activity Meetings and presentations of musical events in collaboration with the community Under the guidance of an advisory faculty To lead to music activities with the community of Sanuan Nok Village in Phase 2.

Keywords: SUMHUA / Thailand Higher Education Music Student Network / Music Activities with the Community Engagement

บทนำ

“สมุทหัว” เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาศาสนาสร้างสรรค์กิจกรรมทางดนตรีและการทำงานร่วมกัน โดยขึ้นอย่างจัดต่อเนื่องกันทุกปีซึ่งในครั้งนี้นี้จัดขึ้นเป็นปีที่ 3 โดยการรวมตัวของเหล่านิสิตนักศึกษาดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยกว่า 20 สถาบันการศึกษาภายใต้การดำเนินงานของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย (Thailand Higher Education Music Student Network-THEMSN) ซึ่งในแต่ละสถาบันการศึกษาหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการประชุม โดยมีประเด็นและวัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมดังกล่าวเพื่อให้บัณฑิตศึกษาในเครือข่ายฯ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ทางด้านดนตรี การจัดการเรียนการสอนดนตรี และการสร้างโอกาสในด้านวิชาชีพ ผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในเครือข่ายได้ร่วมมือกันพัฒนาขึ้น

ในปี พ.ศ. 2563 ได้มีการจัดประชุมเพื่อเลือกผู้ดำเนินการกิจกรรมหลัก คือ สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และเพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนากิจกรรมที่จะเกิดขึ้น ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีที่มีเอกลักษณ์ของพื้นบ้านอีสานใต้ในจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้นคณะดำเนินงานจึงได้วางแผนตามลำดับทั้งในการประชุมย่อยและการประชุมหลัก เพื่อให้บัณฑิตศึกษาได้เกิดการทำงานบูรณาการองค์ความรู้ ศาสตร์ ศิลป์ และความเชี่ยวชาญความถนัดที่มีความแตกต่างกันให้เกิดเป็นแนวทางในการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน การสร้างผลงานสร้างสรรค์ทางดนตรีร่วมกับชุมชน เกิดประสบการณ์และวัตถุดิบ มิติใหม่ ๆ ในการพัฒนาทางศิลปะด้านดนตรีร่วมสมัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน

ชุมชนหมู่บ้านสนวนนอก ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานกว่า 100 ปี บ้านสนวนนอก เป็นชุมชนโบราณขนาดเล็กเพียง 150 ครัวเรือน เดิมพื้นที่แถวนี้จะเป็นผืนป่าทึบ โดยมีต้นสนวนขึ้นมากมาย คนโบราณส่วนมาก มักเรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อต้นไม้ เลยตั้งชื่อว่า “บ้านสนวนนอก” ซึ่งบ้านสนวนนอกนั้นมีอายุราว 400 ปี

มาแล้ว โดยมีนายคำ ซาติเหล็ก อาชีพเป็นช่างตีเหล็ก เป็นผู้บุกเบิกสร้างครอบครัวอาศัยอยู่เป็นครอบครัวแรก ต่อมาก็มีผู้คนมาอยู่อาศัยมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันบ้านสนวนนอกเป็นหมู่บ้านคนไทยเชื้อสายเขมร โดยจะใช้ภาษาเขมรในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์ของคนในบ้านสนวนนอก อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของบ้านสนวนนอก คือ การทำเกษตรกรรม ทำนา ปลูกผัก และมีอาชีพรองคือหัตถกรรม การทอผ้าไหม การเย็บผ้าโดยการด้นผ้าด้วยมือ และยังมีอาหารตามประเพณีวัฒนธรรมพื้นถิ่น คือ อาหารจะมีรสจัด ส่วนผสมส่วนมากจะผสมด้วยกะทิ เช่น แกงกล้วย แกงขี้เหล็กใส่กากหมู แกงปูนา เป็นต้น

บ้านสนวนนอกยังมีการแสดงที่เป็นศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ “รำตรืต” เดิมจะเป็นการละเล่นของชาวเขมร (กัมพูชา) เป็นการเชื้อเชิญคนให้มาร่วมทำบุญ ซึ่งจะมีจังหวะช้าและเร็วตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านสนวนนอกที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ กระจังไม้ ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ผลิตภัณฑ์จักสาน เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวัตถุดิบทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์งานศิลปะให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ ทั้งด้านเรื่องราว คุณค่า และมูลค่าของงานศิลปะ คณะดำเนินงานจึงได้เล็งเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ได้เลือกรูปแบบกิจกรรมที่มีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์กิจกรรมร่วมกับพื้นที่ชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการทดลอง พัฒนา และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในห้องเรียนสู่พื้นที่

หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในกระบวนการพัฒนากิจกรรมสมหัว ครั้งที่ 3

ในการพัฒนากิจกรรมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 นี้ คณะดำเนินงานได้คำนึงถึงหลักการและทฤษฎีที่ใช้ในกระบวนการพัฒนา ออกแบบ และกำหนดกิจกรรม เพื่อให้รูปแบบของกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับบริบททางด้านพื้นที่ บริบททางด้านสังคม ท้องถิ่น และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีดังต่อไปนี้ เพื่อใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานและพัฒนากิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย

1. วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการวงจรแบบเดมมิง (Deming's Cycle) ที่ใช้ในการควบคุมพัฒนากระบวนการโดยทำซ้ำเป็นวงจร เพื่อให้องค์กรหรือกระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จ (วิระพล บดีรัฐ, 2543) ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน โดยขั้นตอนของ PDCA มีดังนี้

1) Plan คือการวางแผนเป็นขั้นตอนการตั้งเป้าหมายจากปัญหาหรือโอกาสต่าง ๆ สร้าง พัฒนาแผนการทำงานหรือกระบวนการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2) Do คือขั้นตอนของการปฏิบัติลงมือทำและเก็บข้อมูล ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติเพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหา และจุดที่สามารถพัฒนาให้สมบูรณ์มากขึ้นได้

3) Check คือ การตรวจสอบ เป็นขั้นตอนหาช่องทางและวิธีพัฒนากระบวนการเพื่อลดปัญหา หรือแก้ไขปัญหา ให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4) Action คือ การดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้กระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์

กระบวนการขั้นตอนที่ถูกออกแบบมาให้เกิดการทำซ้ำนี้ ทำให้เกิดการแก้ไข ปัญหา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย กระบวนการทำซ้ำนี้จะทำให้กิจกรรมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย เกิดการพัฒนาทั้งเครือข่ายและพัฒนากิจกรรมในหลายๆ ปี

2. ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ ความสามารถของบุคคลในการนำพาผู้ติดตามหรือสมาชิกในองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จ (ธัญ อารงนาवासวัสดิ์, 2561) ผู้นำที่ดีต้องมีทักษะความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้ และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมายร่วมกับผู้นำคนเดียวไม่สามารถดำเนินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ (Williams, 2005) ซึ่งผู้นำต้องมีทักษะภาวะ ดังต่อไปนี้

1) ความกล้า หมายถึง ภาวะในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงเหตุและผล มีความเข้าใจในความเสี่ยงและสามารถวิเคราะห์เลือกตัวเลือกที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ในความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

2) การสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้รูปแบบวิธีการในส่งสารหรือข้อความที่เหมาะสมแก่ผู้ฟัง ผู้นำควรมีความสามารถในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมการทำงาน นอกจากภาษาพูดแล้ว ภาษาทางร่างกาย สีหน้า และวิธีการพูด ควรปรับให้เหมาะสมเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3) การกระจายงาน คือ การบริหารจัดการแบ่งสัดส่วนภาระงานให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับทักษะความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเวลาและมีคุณภาพ

4) ความสามารถในการตัดสินใจ คือ การใช้เหตุผลที่เหมาะสมในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีหลักการทบทวนและพิจารณาสถานการณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจ

5) ความฉลาดทางอารมณ์และความเอื้ออาทร คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และจิตใจที่มั่นคงในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย การมองโลกในแง่ดี รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ มีเหตุผล มีสติ สามารถควบคุมตนเอง มีความสามารถในการรับรู้ถึงความต้องการของผู้อื่น และรู้จักมารยาททางสังคม

3. การมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีความสำคัญและมีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจ และอารมณ์ของแต่ละบุคคล ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (ยุพาพร รูปงาม, 2545) การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรี ฯ เองและชุมชนหมู่บ้าน สนวนนอกให้สามารถเกิดการบูรณาการร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม

4. ระบบพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring)

ระบบพี่เลี้ยงเป็นระบบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่ากับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย โดยพี่เลี้ยงหรือผู้ที่มีประสบการณ์สูงมีหน้าที่ในการคอยให้คำแนะนำและคำปรึกษา ผู้สอนงาน และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ

ในการทำงาน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2556) การพูดคุยในระบบพี่เลี้ยง คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงานโดยถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ใช้ในการทำงาน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน นอกจากนี้ด้านองค์ความแล้วยังสร้างความสัมพันธ์ ทักษะที่ดีต่อกลุ่มและคณะทำงานด้วยกัน

ในการจัดกิจกรรมดนตรีของเครือข่ายนิสิตเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 นี้ ได้บูรณาการทั้งองค์ความรู้ทางดนตรี การบริหารจัดการ ภาวะความเป็นผู้นำ การร่วมทำงานร่วมกับชุมชน และอื่น ๆ ตามบริบทของพื้นที่และความสนใจของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรี ฯ ซึ่งได้เกิดการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ระดมความคิด การวิพากษ์ของคณะดำเนินงาน โดยมีคณาจารย์เป็นผู้คำแนะนำ คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาในลักษณะกลุ่มย่อย ก่อนนำเสนอสู่การประชุมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรี ฯ ประจำปี พ.ศ.2563 ดังมีรายละเอียดดังนี้

การจัดประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1/2563

การจัดประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 / 2563 เป็นการประชุมที่จัดขึ้นประจำปีช่วงเดือนสิงหาคม 2563 โดยจัดการประชุมรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID – 19 เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดและการติดเชื้อ โดยสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนาเป็นผู้ดำเนินการประชุม และสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นเจ้าภาพหลัก โดยมีประเด็นสำคัญคือการพัฒนากิจกรรมในรูปแบบการทำงานบูรณาการดนตรีร่วมกับชุมชน โดยมีการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ร่างรูปแบบกิจกรรม ร่างรูปแบบกำหนดการ ซึ่งในที่ประชุมได้ให้ข้อสรุป และผลของการประชุมดังกล่าวให้มีกำหนดจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำงานดนตรีบูรณาการร่วมกับชุมชน และการประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย เพื่อระดม

ความคิดเห็น การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดรูปแบบของกิจกรรม การมอบหมาย ภาระหน้าที่ โดยมีกำหนดจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการขึ้นในระหว่างวันที่ 11-12 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ณ ห้อง C 501 อาคารกัลยาณินคีตการ สถาบันดนตรีกัลยาณินวัฒนา โดยกำหนดการและรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 1 การประชุมวางแผนดำเนินงาน

วันและช่วงเวลา	กิจกรรม
วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2563 10.00-12.00 น. 13.00-16.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนากิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วม - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรีฯ ครั้งที่ 1-2 - การทำงานเพื่อประชาสังคมในมิติทางศิลปะการดนตรี - การบริหารจัดการการทำงานดนตรีเพื่อประชาสังคม
วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2563 10.00-12.00 น. 13.00-16.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 - การวิพากษ์ อภิปรายผล และสรุปการประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 1 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีฯ โดยมีคณาจารย์ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำและปรึกษาในกระบวนการจัดการและดำเนินงาน ซึ่งในกิจกรรมครั้งนี้มีตัวแทนนิสิตนักศึกษาในเครือข่ายฯ

จากสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบรับเข้าร่วมการประชุมวางแผนดำเนินงาน จำนวน 7 สถาบัน ดังนี้

- 1) สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา
- 2) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- 4) คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา
- 5) วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 6) คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 7) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมเครือข่ายนิสิตนักศึกษาฯ ดังกล่าว ได้เกิดการเรียนรู้ การบูรณาการ การระดมความคิดเห็น และการสรุปในหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการตกผลึกองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การระดมความคิดเห็น และคำแนะนำที่ได้จากคณาจารย์ ซึ่งแบ่งหัวข้อออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนากิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายนิสิตนักศึกษาทางด้านดนตรีฯ ครั้งที่ 1-2

กิจกรรมในส่วนแรกนั้นเป็นกิจกรรมที่นิสิต นักศึกษาในเครือข่ายได้กำหนดให้จัดขึ้นเพื่อสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมในด้านการทำงานทางดนตรีและการบูรณาการดนตรีร่วมกับชุมชนก่อนเข้าสู่ในส่วนของ การวางแผน การออกแบบ และการกำหนดกิจกรรมอื่น ๆ

ภาพที่ 1 ภาพรวมของกิจกรรมในส่วนแรกของการอบรมเชิงปฏิบัติการทางดนตรี

โดยในส่วนแรกของกิจกรรมเป็นการสร้างความสัมพันธ์ สร้างความรู้จักของนิสิต นักศึกษาในเครือข่าย ๆ และการทำการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของสมาชิกในเครือข่ายซึ่งมีจุดเด่น จุดด้อย ซึ่งสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) การติดต่อสื่อสารและระยะทาง เนื่องจากพื้นที่ในการจัดกิจกรรมสัปดาห์ครั้งที่ 3 นี้ได้จัดขึ้นในจังหวัดบุรีรัมย์ทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสารและการเดินทางในภูมิภาคอื่น จึงได้นำเสนอประเด็นในการแก้ไขโดยการขอสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในค่าใช้จ่ายการเดินทางเพื่อแบ่งเบาภาระกรณีที่ไม่สามารถขอสนับสนุนจากต้นสังกัดได้
- 2) งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมของนักศึกษาและในภาวะเศรษฐกิจซบเซาจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 จึงทำให้การขอสนับสนุนอาจมีข้อจำกัดหรือไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังนั้นการจัดกิจกรรมในครั้งนี้จึงตัดค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็นออกและขอสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากต้นสังกัด
- 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจากหลากหลายสถาบันขาดประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชน และไม่เข้าใจในกระบวนการกิจกรรมดังกล่าว จึงกำหนดให้กิจกรรมในวันที่ 1 มีการประชุมงานและอธิบายงานอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะเข้าไปในพื้นที่ชุมชน
- 4) ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากปัญหากำหนดการเรียนการสอนของแต่ละมหาวิทยาลัยไม่ตรงกันจึงทำให้เกิดปัญหาความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้

ส่วนที่ 2 การทำงานเพื่อประชาสังคมในมิติทางศิลปะการดนตรี และการบริหารจัดการการทำงานดนตรีเพื่อประชาสังคม

ภาพที่ 2 การทำงานเพื่อประชาสังคมในมิติทางศิลปะการดนตรี

จากภาพที่ 2 เป็นกิจกรรมการบูรณาการดนตรีเพื่อการทำงานประชาสังคม โดยประกอบไปด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการเล่นดนตรี โดยบูรณาการหลากหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน โดยฝึกการสังเกต การเลียนแบบ การเป็นผู้นำกิจกรรม การเป็นผู้ตามในกิจกรรม สร้างความเข้าใจในการเริ่มต้นกระบวนการทำงานทางดนตรีร่วมกันกับชุมชน

ภาพที่ 3 การบริหารจัดการการทำงานดนตรีเพื่อประชาสังคม

ในกิจกรรมครั้งนี้ นิสิต นักศึกษา ในเครือข่ายฯ ได้ระดมความคิดเห็น ในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่แบ่งฝ่ายในการทำงานการจัดการของกิจกรรมสุขหัว ครั้งที่ 3 ในรูปแบบของค่ายผู้นำทางดนตรี เพื่อให้เกิดความชัดเจนและการกระจาย

ภาระหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดตามความถนัดความเหมาะสมแก่ทุกสถาบัน
ที่เข้าร่วมในการประชุมฯ ครั้งนี้ โดยแบ่งภาระหน้าที่ต่าง ๆ ออกเป็นดังนี้

หน้าที่ฝ่ายอำนวยการค่ายกิจกรรม

1. ภาพรวมของกิจกรรม
2. การขอสนับสนุนงบประมาณ
3. เทรนด์ญิก

หน้าที่ฝ่ายจัดการทั่วไป

1. ฝ่ายจัดการทั่วไป
- 2 ฝ่ายประสานงาน
 - 2.1 ติดต่อประสานงานระหว่างสถาบัน
 - 2.2 ติดต่อประสานงานผู้ชมการแสดงและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. ฝ่ายประชาสัมพันธ์
 - 3.1 ออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์
 - 3.2 วัดและประเมินผลกิจกรรม
4. ฝ่ายสวัสดิการ
 - 4.1 อาหารและเครื่องดื่ม
 - 4.2 สถานที่ ที่พัก และการเดินทาง
 - 4.3 อุปกรณ์
5. เลขานุการ

ฝ่ายกำกับศิลป์และกิจกรรม (Artistic Director)

1. กิจกรรม
 - 1.1 Field Work
 - 1.2 Workshop
 - 1.3 Showcase

1.3.1 ประมวลภาพ

1.3.2 ประมวลภาพเคลื่อนไหว

1.3.3 การนำเสนอผลงาน

2. โสตทัศน

2.1 บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

2.2 ฝ่ายกำกับแสงและอุปกรณ์เสียง

จากการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ในกิจกรรม โดยมีนักศึกษาเครือข่ายฯ ซึ่งเป็นสถาบันเจ้าภาพเป็นผู้รับผิดชอบหน้าที่หลักในส่วนต่าง ๆ และได้มีการมอบหมายภาระหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกในเครือข่ายจากสถาบันอื่น ๆ นักศึกษาได้มีการหารือและระดมความคิดเห็นเพื่อปรับรายละเอียด ช่วงเวลา และกิจกรรมให้สอดคล้องและเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับชุมชนสนวนนอก โดยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมจำนวน 3 วัน ซึ่งผู้รับผิดชอบหลักในด้านสถานที่ อาหาร และการเดินทางภายในจังหวัด คือ เจ้าภาพ โดยมีเนื้อและรายละเอียดของกิจกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รายละเอียดของกิจกรรมสัปดาห์ครั้งที่ 3 : สรง สนุลกราว

วันและช่วงเวลา	กิจกรรม
กิจกรรมในวันที่ 1	
12.00-13.00 น.	- ลงทะเบียน
13.00-14.00 น.	- กิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษา
14.00-16.30 น.	- การพัฒนาแผนการดำเนินงานและรายละเอียดกิจกรรม
16.30-17.30 น.	- การแสดงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางดนตรี
17.30-18.30 น.	- สรุปผล อภิปรายแผนงานและกิจกรรม

ตารางที่ 2 รายละเอียดของกิจกรรมสัปดาห์ครั้งที่ 3 : สเรง สนูลกราว (ต่อ)

วันและช่วงเวลา	กิจกรรม
กิจกรรมในวันที่ 2	
08.30-09.00 น.	- เดินทางจากจุดนัดหมายสู่หมู่บ้านสนวนนอก
09.00-12.00 น.	- กิจกรรมสำรวจ เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนบ้านสนวนนอก โดยวิทยากรพื้นที่
12.00-13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	- เตรียมกิจกรรมปฏิบัติการดนตรีร่วมกับเยาวชน ในท้องถิ่น
14.00-16.30 น.	- ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการดนตรีร่วมกับเยาวชน ในท้องถิ่น
16.30-17.00 น.	- การฝึกซ้อมการแสดง
17.00-18.00 น.	- ช่วงเวลาว่าง
18.00-19.00 น.	- กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณีพิธีเฮาปริง
19.00 น. เป็นต้นไป	- รับประทานอาหารและประชุมสรุปการแสดง
กิจกรรมในวันที่ 3	
07.00-08.00 น.	- รับประทานอาหารในโฮมสเตย์
08.00-09.00 น.	- กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงดนตรี อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน
	- ช่วงเวลาว่าง
09.00-09.30 น.	- พิธีเปิด
09.30-11.00 น.	- การแสดงดนตรีพื้นบ้านของชุมชน, การแสดงของ เครือข่ายนิสิต นักศึกษาทางด้านดนตรีฯ และการแสดง ดนตรีอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน
	- พิธีปิด

จากตารางที่ 2 รายละเอียดของกิจกรรมสุขหัวครั้งที่ 3 : สรง สนุกกราว เจ้าภาพในการจัดกิจกรรมสุขหัวครั้งนี้ จะจัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานและการประเมินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางในรูปแบบต่าง ๆ จากจังหวัดกรุงเทพมหานครสู่จังหวัดบุรีรัมย์ 2) ค่าใช้จ่ายด้านที่พัก โดยทางเจ้าภาพจะจัดเตรียมค่าใช้จ่ายในส่วนของการอาหาร เครื่องดื่ม ให้สำหรับตัวแทนนิสิตนักศึกษาในเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรม และติดต่อประสานกับชุมชนหมู่บ้านสนวนนอกในการเข้าไปเก็บข้อมูล กิจกรรมร่วมกับชุมชน และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยที่ประชุมเล็งเห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน จึงได้เสนอให้มี 1) จัดพิธีเฮาปริงหรือพิธีบายศรีสู่ขวัญ ซึ่งเป็นการต้อนรับขวัญของแขกบ้าน แขกเมือง โดยใช้สายสิญจน์เป็นตัวเชื่อมโยงทางด้านจิตใจ ซึ่งในพิธีดังกล่าวจะเป็นกิจกรรมที่รวมสมาชิกหลากหลายวัยในการร่วมกิจกรรม 2) เชิญชวนชาวบ้านในหมู่บ้านสนวนนอกเข้าร่วมรับชมการแสดงกิจกรรมเชิงปฏิบัติการดนตรีร่วมกับเยาวชนในท้องถิ่น 3) แบ่งช่วงของการแสดงออกเป็นสามช่วง โดยเชิญศิลปินพื้นบ้านเป็นผู้ร่วมบรรเลงแสดงในลำดับแรก การแสดงดนตรีจากนักศึกษาในเครือข่าย ฯ เป็นลำดับที่สอง และการแสดงดนตรีร่วมกับเยาวชนในท้องถิ่นเป็นลำดับสุดท้าย โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนและการบูรณาการทางด้านดนตรี เพื่อพัฒนารูปแบบดนตรี และนำเสนอผลงานการสร้างสรรค์และบูรณาการจากกิจกรรมปฏิบัติการดนตรีสู่เวทีการแสดงในลำดับสุดท้ายของกิจกรรม

ในช่วงปลายเดือนธันวาคมที่ผ่านมาได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 อีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้จำเป็นต้องแก้ไขช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมสุขหัวครั้งที่ 3 นี้ ตามมาตรการของรัฐเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อโรคติดต่อ รวมถึงการแพร่ระบาดสู่ชุมชนที่เป็นพื้นที่ในการจัดกิจกรรม โดยเลื่อนการจัดกิจกรรมออกไปอย่างไม่มีกำหนด

กล่าวโดยสรุป ในกระบวนการวางแผนดำเนินงานการจัดกิจกรรมดนตรีแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน สุขหัวครั้งที่ 3 ตอน สรง สนุกกราว เป็นการทำงานและพัฒนา

กิจกรรมร่วมกันจากความร่วมมือของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ จากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกเครือข่าย ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการวางแผนตามกระบวนการและการทำงานอย่างเป็นระบบภายใต้วงจรการบริหารงานคุณภาพ เกิดการเรียนรู้โดยลงมือวางแผน ปฏิบัติ และตรวจสอบ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานสภาพจริง ทั้งการแก้ไขปัญหา การระดมความคิดเห็นการแสดงภาวะความเป็นผู้ ทำให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาทั้งทางด้านทักษะทางดนตรีและทักษะด้านอื่น ๆ ให้เกิดการทดลอง การลงมือทำ การบูรณาการข้ามศาสตร์การทำงานร่วมกับชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เกิดผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์และคุณค่า ทั้งแก่ภายในเครือข่ายนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทางด้านดนตรีแห่งประเทศไทย และแก่ชาวบ้าน เยาวชน ผู้สูงอายุ ในชุมชนหมู่บ้านสวนนอก ตำบลสวน อำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์

บรรณานุกรม

ธัญ อารังนาวาสวัสดิ์. (2561). **เส้นทางแห่งผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2556). **ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุพาพร รูปงาม . (2545). **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณ**

ในการปฏิรูประบบราชการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วีระพล บติรัฐ. (2543). **PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร:ประชาชน.

Williams, M. R. (2005). **Leadership for leaders**. London: Thorogood.